

Kemin kaupungin perusopetuksen oppilaaksiottoa koskevat periaatteet

Hyvinvointilautakunta 28.11.2024 § 98
490/12.00.00/2024

Valmistelu

Johtava rehtori Piia Hulkkonen 040-5885735

Oppilaaksioton lainsäädännöllinen perusta

Kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta. Yleiset perusteet oppilaaksiottoon tulevat perusopetuslaista (1998/628) ja oppivelvollisuuslaista (1214/2020). Täyttääkseen velvollisuutensa kunnan tulee osoittaa oppivelvolliselle lähikoulu, jossa opetus järjestetään ja johon oppilaalla on aina oikeus päästä.

Perusopetuslaki säättää reunaehdot sille, miten kunnan tulee järjestää perusopetusta kunnan alueella asuville oppivelvollisuusikäisille. Perusopetuslain 6 § säädetään seikoista, jotka tulee ottaa huomioon koulupaikkaa osoitettaessa. Lähtökohtana on mahdollisimman turvallinen ja lyhyt koulumatka. Säännöksen perusteella oppilaan koulupaikka ei ole kuitenkaan välttämättä asuinosoitetta maantieteellisesti lähinnä sijaitseva koulu, vaan kunnalla on harkintavaltaa siten, että oppilaiden koulupaikkoja määrittäessään kunta voi oppilaiden tarkoituksenmukaisessa sijoittumisessa kunnan eri kouluihin ottaa huomioon kulloinkin käytettävissä olevat henkilöstö-, tila- ja muut resurssit.

Perusopetuslain 28 § säädetään oppivelvollisen oikeudesta hakeutua myös muuhun kuin kunnan osoittamaan lähikouluun. Mikäli huoltaja ei halua lastaan kunnan osoittamaan lähikouluun, hän voi hakea lapselle koulupaikkaa toisesta koulusta, jonne lapsella on oikeus päästä, jos koulussa on tilaa tai siirto ei vaikeuta lähtökoulussa opetusryhmien muodostamista. Oppilaita toissijaiseen kouluun valittaessa tulee noudattaa yhdenvertaisia valintaperusteita, jotka päätetään ja ilmoitetaan ennalta. Toissijaiseen kouluun hakijalla ei ole lakiin perustuvaa oikeutta maksuttomaan koulukuljetukseen tai kuljetusavustukseen (perusopetuslaki 32 §).

Kunta voi aina päättää, että sen järjestämään opetukseen otetaan ensisijaisesti kunnassa asuvia lapsia (perusopetuslaki 4 § ja 28 §). Muualla kuin ylläpitäjäkunnassa asuvan oppilaaksi ottamiselle voidaan asettaa ehdoksi esimerkiksi se, että huoltaja vastaa kuljetuksen järjestämisestä ja kustannuksista.

Opetuksen järjestäjällä voi olla myös omia oppilaaksiottoa koskevia perusteita, joita on kaikkiin oppilaisiin hallintolain mukaisesti yhdenvertaisesti sovellettava. Perusteiden tulee toisaalta myös olla yksiselitteisiä ja selkeitä, jotta resurssien kohdentaminen täsmentyy ja tarkentuu, ohjausprosessi saadaan paremmin aikataulutettua ja mahdollisilta tulkinnanvaraisuuksilta välttyään.

Opetuksen järjestäjä voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä opetuskieltä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämispaikkaa (perusopetuslaki 6 §). Tällainen syy voi esimerkiksi olla oppilasmäärän merkittävä muutos alueella, koulun lakkauttaminen tai vuokrakiinteistöstä luopuminen. Oppilaaseen liittyvistä syistä tehtävä koulun vaihtaminen

edellyttää, mikäli mahdollista, yhteisymmärrystä oppilaan huoltajien kanssa.

Oppilaaksiottopäätökseen voidaan hakea hallintolain mukaista oikaisua aluehallintovirastolta (muutoksenhakuaika 14 pv), mikäli oppilaaksiotto perusteita ja lainsäädäntöä ei ole noudatettu tai niitä ei ole sovellettu yhdenvertaisesti muihin koulutukseen hakeneisiin nähden. Oppilaaksiotto perusteiden sisältöön ei voida hakea muutosta, valitusmenettely koskee ainoastaan oppilaaksiottopäätöksiä. Oppilaaksiotto perusteisiin puututaan vain, mikäli ne ovat ristiriidassa ylempienasteisen määräyksen, asetuksen tai lain kanssa.

Oppilaaksiotto

Perusopetuksen oppilaaksiotto jaetaan kahteen eri osaan.

- 1) Lähikoulun osoittaminen oppilaalle eli ensisijainen oppilaaksi ottaminen (perusopetuslaki 6 §).

Lähikoulu osoitetaan oppilaalle pääsääntöisesti seuraavissa tilanteissa:

- Oppilas aloittaa 1. vuosiluokalla oppivelvollisuuden alkaessa.
- Oppilaan koulussa ei ole seuraavaa luokka-astetta seuraavana lukuvuonna.
- Oppilas muuttaa Kemiin tai kaupungin sisällä.
- Oppilas otetaan erityisopetuksen pienluokalle.
- Oppilas aloittaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa.

- 2) Valitseminen toissijaiseen kouluun eli toissijainen oppilaaksi ottaminen (perusopetuslaki 28 §)

Oppilaan ottaminen huoltajan hakemuksesta muuhun kuin kunnan osoittamaan lähikouluun toissijaisena hakijana.

Ratkaisuvalta oppilaaksiotossa

Oppilaaksioton viranhaltijan päätös- ja ratkaisuvalta on määritelty Kemin kaupungin hallintosäännössä.

Lähikoulun osoittaminen oppilaalle

Kemin kaupungin koulut muodostavat yhden oppilaaksiottoalueen. Kunta osoittaa oppilaille lähikoulun, jonne koulumatkat ovat asutuksen, koulujen sijainti ja liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä (perusopetuslaki 4 ja 6 §).

Pääsääntöisesti lähikoulu osoitetaan oppilaan väestökisterissä olevan asuinosoitteen mukaan maantieteellisesti lähimmästä koulusta. Lähikoulupaikka voidaan osoittaa myös muusta kuin oppilaan asuinosoitetta lähimpänä olevasta koulusta opetusryhmien muodostamiseksi tasapuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti, kun alueella sijaitsee useita kouluja ja koulujen välisiä oppilas- tai opetusryhmämääriä on tarvetta tasata. Mikäli koulu sijaitsee kaukana tai on turvattoman matkan päässä, se voidaan osoittaa lähikouluksi järjestämällä koulukuljetus (perusopetuslaki 32 §).

Oppilaan oikeudesta maksuttomaan oppilaskuljetukseen lähikoulun osalta säädetään perusopetuslain 32 §:ssä. Kemin kaupungin perusopetuksessa

noudatetaan Kemin kaupungin esi- ja perusopetuksen koulukuljetusperiaatteita (KOLTK 14.2.2019 § 9).

Opetusryhmien oppilasmäärät

Huoltajien hakutoiveisiin perustuvan toissijaisen oppilasvalinnan toteuttamiseksi opetuksen järjestäjän tulee valintaperusteiden lisäksi päättää etukäteen, miten paljon oppilaita kuhunkin kouluun tai luokalle voidaan ottaa.

Perusopetuksessa pyritään pitämään opetusryhmien koko

- alakoulun 1-6 luokilla 20–25 oppilaassa
- yläkoulun 7-9 luokilla 20-22 oppilaassa

Perusopetusasetuksen 2 § mukaan, mikäli yleisopetuksen ryhmässä on pidennetyn oppivelvollisuuden oppilas, saa opetusryhmässä olla enintään 20 oppilasta.

Perusopetusasetus (852/1998, 2 §) määrittelee opetusryhmien koot erityisluokanopetuksessa seuraavasti:

- kymmenen (10) oppilasta erityisopetuksen pienluokkaopetuksessa
- kahdeksan (8) oppilasta pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien opetuksessa
- kuusi (6) oppilasta vaikeimmin kehitysvammaisten opetuksessa

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa opetusryhmän koko pyritään pitämään kymmenessä (10) oppilaassa.

Samanaikaisopetuksessa tilanteessa, jossa luokassa on kaksi opettajaa, lasketaan oppilaat kahden opettajan oppilaiksi, joten tällaisen ryhmän yhteiskoko voi olla säädettyä suurempi.

Koulun rehtori voi tarvittaessa ylittää oppilasmäärän, mikäli sille on toiminnalliset ja/tai kokonaistaloudelliset perusteet ja opetussuunnitelman mukainen opetus voidaan toteuttaa.

Ryhmäkokoon voivat vaikuttaa myös käytettävissä olevat koulujen tilat. Koulut muodostavat opetusryhmiä pedagogisesti tarkoituksenmukaisella tavalla.

Lähikoulun osoittaminen 1. luokalle tuleville oppilaille/ koulupaikan määräytymisen perusteet (ensisijainen oppilaaksiotto)

Kemin kaupunki osoittaa oppilaalle lähikoulun ja se määräytyy perusopetuslain säädösten ja hyvinvointilautakunnan päättämien perusteiden mukaan.

1.Kemin kaupunki muodostaa yhden oppilaaksiottoalueen, jossa tapahtuu vuosittain tarvittaessa oppilaiden ohjausta koulujen välillä.

Oppilaat ohjataan kouluihin siten, että aloittavien ryhmien koot ovat toiminnan kannalta tarkoituksenmukaisia, pedagogisesti toimivia ja taloudellisesti järjestettyjä huomioiden koulujen tilat ja opetusryhmien muodostamisessa käytettävissä olevat resurssit. Käytännössä ohjaaminen tapahtuu kolmella eri alueella, joilla ei kuitenkaan ole tarkkoja rajoja eli ohjausta voi tapahtua alueiden kesken:

- pohjoisen alueen koulut: Karihaara ja Kivikko
- keskialueen koulut: Sauvosaari ja Syväkangas

- eteläisen alueen koulut: Hepola

2. Lähikoulun osoittamisessa tarkastellaan ensisijaisesti lyhintä ja turvallisinta koulumatkaa oppilaan ikä ja kehitystaso huomioiden sekä mahdollisuus joukkoliikenteen tai tilausliikenteen käyttöön.

Koulumatka mitataan ympäri vuoden käytössä olevaa jalankulkukelpoista reittiä myöten. Lähikouluksi voidaan osoittaa muukin kuin oppilaan asuinosoitetta maantieteellisesti lähinnä oleva koulu, kun alueella sijaitsee useita kouluja ja oppilaita on paljon. Oppilaita ohjataan koulujen kesken kokonaisuus huomioiden, jolloin lähikoulu ei välttämättä ole kaikilla etäisyydeltään väestörekisterin mukaista asuinosoitetta lähinnä oleva koulu. Mikäli koulu sijaitsee kaukana tai on turvattoman matkan päässä, se voidaan osoittaa lähikouluksi järjestämällä koulukuljetus.

3. Lautakunta päättää 1. luokan opetusryhmien määrän ja sijoittelun/ järjestämipaikan sekä opetusryhmien enimmäiskoon lukuvuosittain.

Opetusryhmien koko pyritään pitämään alakoulun 1-6 luokilla 20–25 oppilaassa ja yläkoulun 7-9 luokilla 20-22 oppilaassa.

4. Opetusryhmien koko pidetään pääsääntöisesti koulujen kesken samankokoisena.

Lähikoulupaikka voidaan osoittaa myös muusta kuin oppilaan asuinosoitetta lähimpänä olevasta koulusta opetusryhmien muodostamiseksi tasapuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti, kun alueella sijaitsee useita kouluja ja koulujen välisiä oppilas- tai opetusryhmämääriä on tarvetta tasata.

5. Lähikoulun osoittamisessa huomioidaan myös oppilaan terveydentilaan liittyvät tai muut oppilashuollolliset erityiset syyt tai oppimisen tukeen liittyvät syyt.

Tarkoitettu syy on sellainen, jolla on suoranainen vaikutus siihen, millainen koulu/ opetusryhmä oppilaalle soveltuu. Huoltajalta voidaan pyytää tai hän voi itse tarvittaessa esittää asiassa lääkärin- tai asiantuntijalausannon kouluun ilmoittautumisen yhteydessä.

6. Mikäli opetusryhmien tarkoituksenmukaisen muodostamisen näkökulmasta on mahdollista, nuoremmalle samassa osoitteessa asuvalle sisaruslapseksi osoitetaan sama lähikoulu, jossa vanhempi sisarus on jo oppilaana päätöksentekohetkellä ja on edelleen, kun nuorempi sisarus aloittaa koulunkäynnin (sisarusperuste).

Sisarusperustetta ei sovelleta, jos kyseessä on ns. toissijainen koulu.

7. Oppilaille opetusryhmiin sijoittaminen tehdään keskitetysti siten, että esiopetuksen oppilasrekisterin ja/tai väestörekisterin oppilaan osoitetiedon perusteella oppilaalle osoitetaan lähikoulu, josta koulun rehtori tekee päätöksen maaliskuun loppuun mennessä (hallintosääntö § 34.4).

8. Osoitetun koulupaikan vastaanottaminen ja oppilastietojen tarkistus tapahtuu ensisijaisesti sähköisesti Wilman kautta.

9. Lähikoulupaikan vastaanottamisen yhteydessä huoltaja voi hakea toissijaista koulupaikkaa. Hakemus tulee perustella. Koulun rehtori tekee ratkaisun toissijaisesta hakemuksesta viranhaltijapäätöksellä huhtikuun loppuun mennessä.

Lähikoulun osoittaminen, kun oppilaan koulussa ei ole seuraavaa luokka-astetta seuraavana lukuvuonna

Lähikoulun osoittamisessa noudatetaan ensisijaisen oppilaaksioton perusteita 1-9. Oppilaille opetusryhmiin sijoittaminen tehdään keskitetysti siten, että väestörekisterin oppilaan osoitetiedon perusteella oppilaalle osoitetaan lähikoulu, josta koulun rehtori tekee päätöksen kuluvan lukuvuoden loppuun mennessä (hallintosääntö § 34.4).

Lähikoulun osoittaminen oppilaan muuttaessa Kemiin tai Kemin sisällä

1. Toisesta kunnasta muuttavalle osoitetaan lähikoulu, kun muutto on tapahtunut. Lähikoulun osoittamisessa noudatetaan ensisijaisen oppilaaksioton perusteita 1-9.
2. Kemin kaupungin sisällä muuttavalle osoitetaan lähikoulu ensisijaisen oppilaaksioton kriteereiden 1-9 mukaisesti. Oppilaalle osoitetaan uusi lähikoulu, jos jokin muu kuin entinen koulu on lähempänä uutta asuinosoitetta ja koulunvaihto on opetuksen järjestämisen kannalta tarkoituksenmukaista. Muuttava oppilas voi halutessaan jatkaa koulunkäyntiä toissijaisena hakijana vanhassa koulussa lukuvuoden loppuun asti. Huoltaja vastaa kuljetuksen järjestämisestä ja kustannuksista. Mikäli oppilas haluaa jatkaa edelleen seuraavana lukuvuonna vanhassa koulussaan, huoltaja voi hakea oppilaalle toissijaista koulupaikkaa. Kuljetuskustannuksista vastaa tällöin huoltaja.

Erityisen tuen oppilaan lähikoulun/ koulupaikan osoittaminen (oppilaskohtaiset tukitoimet 1.8.2025 alkaen)

Oppilaan, jolla on erityisen tuen päätös/ päätös oppilaskohtaisista tukitoimista, koulupaikka määräytyy oppilaaksiottooperusteiden mukaisesti ja oppilas pyritään sijoittamaan omaan lähikouluunsa. Oppilaan tuen tarpeen vuoksi koulupaikka voi olla myös jokin muu koulu kuin hänen asuinosoitettaan lähinnä oleva koulu. Päätöksen erityisestä tuesta/ oppilaskohtaisista tukitoimista sekä päätöksen oppilaan opetusjärjestelyistä tekee johtava rehtori (hallintosääntö § 34.3.). Huoltajan tulee toimittaa lääkärin- tai asiantuntijalausunto ennen lähikoulun osoittamista.

Pidennetty oppivelvollisuus (varhennettu oppivelvollisuus 1.8.2025 alkaen)

Päätöksen oppilaan ottamisesta pidennettyyn/ varhennettuun oppivelvollisuuteen sekä päätöksen oppilaan opetusjärjestelyistä tekee johtava rehtori (hallintosääntö § 34.3.). Oppilaan tuen tarpeen vuoksi koulupaikka voi olla jokin muu koulu kuin hänen asuinosoitettaan lähinnä oleva koulu. Huoltajan tulee toimittaa lääkärin- tai asiantuntijalausunto ennen lähikoulun osoittamista.

Oppilaaksi ottaminen perusopetuksen valmistavaan opetukseen

Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu perusopetusikäisille maahanmuuttotilaisille oppilaille, joilla ei ole vielä tarvittavia kielellisiä valmiuksia perusopetuksessa opiskeluun. Oppilaille osoitetaan koulupaikka perusopetukseen valmistavan opetuksen ryhmästä valmistavaa opetusta antavasta koulusta tai yleisopetuksen ryhmästä, jolloin oppilas osallistuu

inklusiiviseen valmistavaan opetukseen lähikoulussa. Valmistavaa opetusta annetaan pääsääntöisesti yhden lukuvuoden oppimäärän verran.

Koulun rehtori tekee päätöksen oppilaan ottamisesta valmistavaan opetukseen. Valmistavan opetuksen jälkeen kaupunki osoittaa oppilaalle perusopetuksen koulupaikan lähikouluperiaatetta noudattaen ensisijaisen oppilaaksioton kriteerien 1-9 mukaan.

Oppilaaksiottaminen muuhun kuin kunnan osoittamaan lähikouluun (toissijainen oppilaaksiotto)

Huoltaja voi hakea lapselleen koulupaikkaa muuhun kuin osoitettuun lähikouluun, joka on ns. toissijainen koulu. Toissijaiseen kouluun oppilaita otettaessa hakijoihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Toissijaiseen kouluun hakevia oppilaita voidaan valita ainoastaan, jos koulun opetusryhmissä on vapaita oppilaspaikkoja sen jälkeen, kun kaikille oppilaille on ensin osoitettu lähikoulut.

Toissijainen koulu ei ole perusopetuslain määrittämä lähikoulu eli huoltaja vastaa mahdollisista koulumatkojen järjestämisestä ja kustannuksista.

Toissijaisen koulun oppilasvalintaperusteet

Toissijaisessa oppilasvalinnassa huomioidaan esitetystä järjestyksessä

1. Perusopetukseen otetaan ensisijaisesti oman kunnan oppilaita.

Toisessa kunnassa asuva oppilas voi hakea Kemiin toissijaisena hakijana. Jos koulun opetusryhmässä on kunnassa asuvien lasten toissijaisen sijoittamisen jälkeen tilaa, oppilaaksi voidaan ottaa myös muussa kunnassa asuva lapsi (ns. vieraskuntalainen oppilas), edellyttäen, että huoltaja vastaa mahdollisen kuljetuksen järjestämisestä ja kustannuksista.

2. Koulun opetusryhmissä on tilaa.

Toissijaiseen kouluun hakevia oppilaita voidaan valita ainoastaan, jos opetusryhmissä on tilaa ensisijaisen oppilaaksioton jälkeen tai siirto ei vaikeuta lähtökoulussa opetusryhmien muodostamista.

Hyvinvointilautakunta päättää 1. luokkien oppilasryhmien enimmäiskoon lukuvuosittain, jolloin opetusryhmä todetaan täydeksi. Mikäli tulevan 1.-luokkalaisen oppilaan huoltaja hakee lapselleen koulupaikkaa toissijaisesta koulusta, tulee hakemus toissijaisesta koulupaikasta tehdä kouluun ilmoittautumisen yhteydessä wilmassa.

3. Kun toissijaista koulupaikkaa hakee enemmän lapsia kuin kouluun/ opetusryhmään voidaan ottaa, valintaperusteena on esitetystä järjestyksessä

a) Oppilaan terveydentilaan liittyvät tai muut oppilashuollolliset erityiset syyt tai oppimisen tukeen liittyvät syyt. Huoltajalta voidaan pyytää tai hän voi itse tarvittaessa esittää asiassa lääkärin- tai asiantuntijalausannon kouluun ilmoittautumisen yhteydessä.

b) Koulumatkan pituus ja turvallisuus oppilaan ikä ja kehitystaso huomioiden sekä mahdollisuus joukkoliikenteen tai tilausliikenteen käyttöön.

4. Tasatilanteessa suoritetaan arvonta. Rehtori nimeää arvonnasta suorittavat henkilöt (3). Arvonnasta laaditaan pöytäkirja.

5. Toissijaiseen kouluun ei ole sisarusperustetta.

6. Toissijaiseen kouluun ei myönnetä kuljetusetuutta. Huoltaja vastaa mahdollisen kuljetuksen järjestämisestä ja kustannuksista.

7. Koulun rehtori tekee ratkaisun tulevien 1. luokkalaisten toissijaisista hakemuksista viranhaltijapäätöksellä huhtikuun loppuun mennessä. Muut toissijaisten hakijoiden hakemukset käsitellään erikseen ilmoitetun aikataulun mukaisesti.

Esittelijä

Hyvinvointijohtaja Kaisa Rauvala

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta hyväksyy perusopetuksen oppilaaksiottoa koskevat periaatteet 1.1.2025 alkaen.

Päätös

Hyvinvointilautakunta hyväksyi perusopetuksen oppilaaksiottoa koskevat periaatteet 1.1.2025 alkaen.